

Total Pages – 3

M.A. RNLKWC-/SANS/SAN-402(B)/22

2022

SANSKRIT

M.A. Fourth Semester End Examination - 2022

PAPER - SAN-402(B)

Full Marks : 40

Time : 2 hours

*The figures in the right-hand margin indicate marks.
Candidates are required to give their answers in their own
words as far as practicable.
Illustrate the answers wherever necessary.*

[सर्वे प्रश्नाः संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च समाधेयाः।]

- A. यथाकामं प्रश्नचतुष्टयं समाधत्त। 2×4=8
- a) का प्रकृतिः? कश्च पुरुषः?
- b) प्रकृतिविकृतयः कति? काश्च ताः?
- c) का बुद्धिः? सात्त्विकी बुद्धिः कतिधा?

(Turn Over)

(2)

- d) योगदर्शनस्य कः प्रणेता ? योगदर्शनमते कति प्रमाणानि ?
e) योगदर्शने कति पादाः सन्ति ? के च ते ?
f) चित्तस्य कति क्लेशाः सन्ति ? योगस्य कति अङ्गानि ?

B. यथानिर्देशं समाधत्त ।

क) यथेच्छं द्वौ उत्तरत ।

4×2=8

- a) सांख्यमते अनुमानस्य त्रैविध्यं प्रतिपादयत ।
b) कारिकांशं व्याख्यात – “प्रदीपवच्चार्थतो वृत्तिः”
c) अर्थापत्तिः कथं न प्रमाणान्तरम् इति विचारयत ।

ख) यथेच्छं द्वौ उत्तरत ।

4×2=8

- a) योगश्चिद्वृत्तिनिरोधः” – व्याख्यात ।
b) ‘विपर्ययो मिथ्याज्ञानमतद्रूपप्रतिष्ठम्’ – व्याख्यात ।
c) अभ्यासवैराग्याभ्यां तन्निरोधः – व्याख्यात ।

(3)

C. यथानिर्देशम् उत्तरत –

8×2=16

क) सांख्यदर्शनानुसारेण प्रकृतिस्वरूपं परिचाययत ।

अथवा

सांख्यदर्शनानुसारेण सत्कार्यवादं समासेन वर्णयत ।

ख) योगदर्शनानुसारेण ‘ईश्वरस्वरूपमालोचयत ।

अथवा

योगदर्शनस्य समाधिपादं समासेन वर्णयत ।